

Vzájomná spolupráca univerzity a neziskových organizácií v Košickom samosprávnom kraji

Peter ČISÁRIK - Kristína GUZYOVÁ

Abstract

The theoretical basis for defined sectors operating in the national economy and further characterized by the University in terms of its formation and evolution from ancient times to the present and the aim of education in historical periods. It offers a top rated ranking of world universities by several indicators. It also includes classification of universities in Slovakia and the very topical theme categorization colleges to universities, colleges, and without the inclusion of professional higher education. Non-profit private sector is made up of non-profit organizations, which are more characterized by four legal forms. The aim of the article is based on a survey to determine whether there is any cooperation between the non-profit organizations and institutions of higher education.

Kľúčové slová

Pestoffov model národného hospodárstva, neziskový verejný sektor, vzdelávanie, vznik a a rozvoj univerzít, hodnotenie svetových univerzít, klasifikácia vysokých škôl na Slovensku, neziskový súkromný sektor, neziskové organizácie, spolupráca neziskových organizácií s univerzitami

Úvod

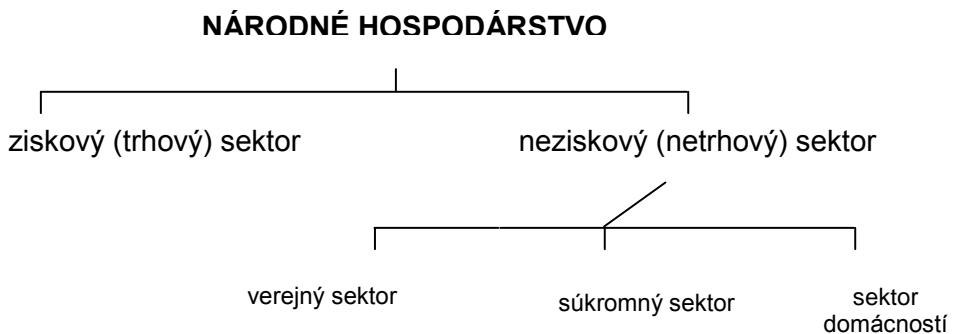
V teoretických východiskách sú vymedzené sektory pôsobiace v národnom hospodárstve a bližšie charakterizovaná univerzita z hľadiska jej vzniku a vývoja už od čias antiky až po súčasnosť ako aj cieľ vzdelávania v historických obdobiach. Ponúka sa rebríček top hodnotených svetových univerzít na základe viacerých indikátorov. Súčasťou je aj klasifikácia vysokých škôl na Slovensku a veľmi aktuálna téma kategorizácie vysokých škôl na univerzity, vysoké školy bez zaradenia a odborné vysoké školy. Neziskový súkromný sektor je tvorený non-profit organizáciami, z ktorých sú bližšie charakterizované štyri právne formy. Cieľom článku je na základe

prieskumu zistiť, či existuje nejaká spolupráca medzi non-profit organizáciami a vysokoškolskými inštitúciami.

1 Vymedzenie subjektov pôsobiacich v národnom hospodárstve

Pre vymedzenie verejného sektora je potrebné zdôrazniť nasledujúce členenie národného hospodárstva z hľadiska spôsobu financovania:

Obr. č.1: Členenie národného hospodárstva

Zdroj: Rektořík, 2001, s. 13

Najčastejšie uvádzané členenie národného hospodárstva je rozdelenie na tri základné piliere a to na podnikateľský, vládny a neziskový sektor. Organizácie, ktoré v jednotlivých sektoroch pôsobia, sa navzájom ovplyvňujú vzájomnou spoluprácou.

Ako uvádzajú (Strecková - Malý et al., 1998) z pohľadu financovania je možné národné hospodárstvo členiť na **ziskový** a **neziskový sektor**. Neziskový sektor sa ďalej člení na *verejný*, *súkromný sektor* a *sektor domácností*.

Ziskový sektor (funguje na báze dosahovania zisku) je financovaný z prostriedkov, ktoré získavajú subjekty tohto sektora prostredníctvom predaja statkov za trhovú cenu vytváranú na základe vzťahu ponuky a dopytu na trhu, pričom **neziskový sektor** (funguje na báze priameho dosahovania úžitku v podobe verejnej služby) je financovaný prostredníctvom

prerozdelenia verejných financií a ďalej sa člení na (Rektořík, 2001, s. 14).

Verejný sektor je financovaný z verejných financií, riadený a spravovaný verejnou správou a v ktorom sa rozhoduje verejnou voľbou a podlieha verejnej kontrole, poskytuje verejné služby.

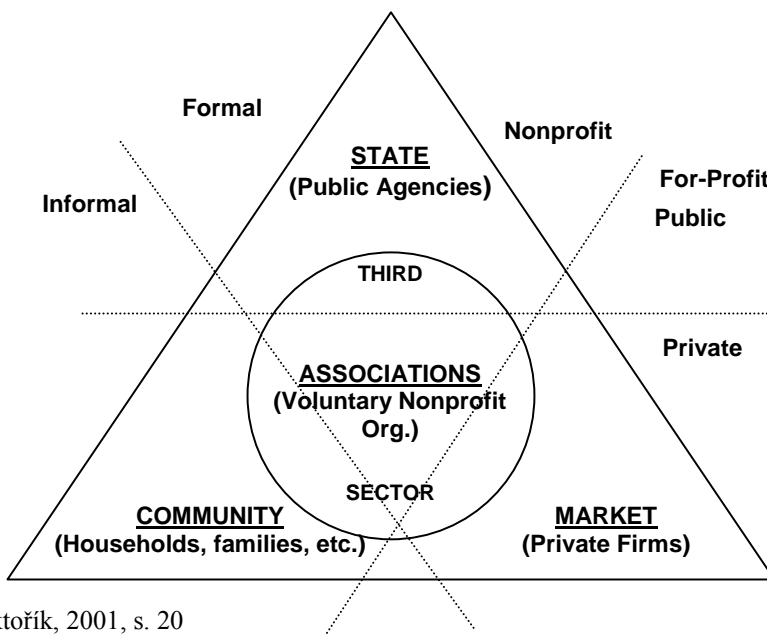
„Verejná voľba je taký druh rozhodovania, ktoré sa uskutočňuje vo verejnom sektore, predmetom a kritériom je verejný záujem“ (Ochrana, 2003, s.12).

Súkromný sektor (tretí sektor) sa podieľa na tvorbe priameho úžitku, bez dosahovania zisku. Je financovaný zo súkromných financií (nevyklučuje sa príspevok z verejných financií) čiže z financií fyzických a právnických osôb, ktoré sa rozhodli vložiť svoje súkromné financie do konkrétnej vopred vymedzenej produkcie alebo distribúcie statkov, pričom neočakávajú, že tento vklad im prinesie zisk (Strecková, Malý et al., 1998, s. 8)

Sektor domácností má význam pri formovaní občianskej spoločnosti, ktorá vplýva na kvalitu organizácií pôsobiacich v národnom hospodárstve.

Švédsky ekonóm Victor A. Pestoff využil plochu trojuholníka na rozdelenie národného hospodárstva do štyroch sektorov vid' nasledujúci obrázok:

Obr. č.2: Vymedzenie národného hospodárstva podľa Pestoffa

Zdroj: Rektořík, 2001, s. 20

Výhodou takéhoto usporiadania je to, že sa z trojuholníka dajú vyčítať základné charakteristiky organizácií pôsobiacich v jednotlivých sektoroch. Využitím tohto usporiadania národného hospodárstva je možné charakterizovať organizácie, ktoré pôsobia v jednotlivých sektoroch ako uvádza nasledujúca tabuľka č.1.

Tab. č.1: Charakteristika organizácií v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva (NH)

Sektor	Charakteristika organizácií v jednotlivých sektoroch NH
Ziskový - súkromný, trhový (prvý sektor)	ziskové, formálne, súkromné
Neziskový - verejný (druhý sektor)	neziskové, formálne, verejné
- súkromný (nevládný, tretí sektor)	neziskové, formálne, súkromné
- sektor domácností	neziskové, neformálne, súkromné

Zdroj: Rektoričik, 2001, s. 21

Teda verejný neziskový sektor, súkromný neziskový sektor a súkromný ziskový sektor sa vzájomne dopĺňajú a vyvažujú rozloženie síl v politickej, ekonomickej oblasti a v oblasti občianskych slobôd.

Pre účely nášho príspevku si v nasledujúcich podkapitolách podrobnejšie definujeme univerzitu v rámci verejného sektora a neziskové organizácie v najužšom ponímaní v rámci neziskového súkromného sektora.

1.1 Neziskový verejný sektor

Ekonomia verejného sektora sa podľa Stiglitz (1997) zameriava na voľbu medzi súkromným a verejným sektorom a na spôsob rozhodovania v rámci verejného sektora. Podľa kritéria jednotlivých subjektov verejného sektora Strecková a Malý (1998) vymedzujú nasledujúce disciplíny: ekonomika sociálneho zabezpečenia, ekonomika verejnej správy, ekonomika armády, ekonomika zdravotníctva, ekonomika školstva, ekonomika kultúry, ale aj ekonomika technickej infraštruktúry, ekonomika bývania, atď.

Na vysokoškolské vzdelanie sa pozeráme ako na ekonomický statok, ktorý má úžitok pre spotrebiteľa a náklady pre poskytovateľa. Má veľké

pozitívne externality pre rozvoj ekonomického systému. Aj na Slovensku existujú dva rôzne prístupy k vzdelávaniu (Vasilij, 18.12.2009):

1. Vzdelávanie ako misia. Vzdelaní ľudia odovzdávajú poznatky tým, ktorí majú po nich dopyt. Štát si týmto spôsobom rieši aj vlastné problémy a reguluje skladbu poskytovaného vzdelania podľa vlastného uváženia. No, zámery štátu sa veľakrát líšia od zámerov mladých ľudí, ktorí chcú získať vzdelanie zodpovedajúce ich talentu, čím by mohli v živote robiť to, čo ich zaujíma.
2. Vzdelanie ako sféra služieb. Ľudia majú potrebu vzdelávať sa a vysoké školy im to umožňujú. Štát by mal poskytovať v tejto oblasti slobodu pre súkromné iniciatívy. Uvoľňuje sa tak napätie, ktoré vzniká vtedy, keď študenti nemôžu získať na verejných vysokých školách to vzdelanie, ktoré by chceli. Problém kvality za štát rieši samotný trh. Ak je známe, že absolventi určitej školy nemôžu s jej diplomom získať prácu, nikto nebude mať snahu ho získať. Tam, kde niet kvality, spotrebiteľia nepôjdu.

1.1.1 Vznik a rozvoj univerzít

Pojem *univerzita* je odvodený z latinského *universitas*, čo znamená všeobecnosť, pôvodne sa ním označovala len korporácia učiteľov a žiakov s istými právami, až neskôr sa aj školy ako také začali nazývať *universitas* (Hajko, 1982).

Hoci prvé univerzity vznikli až v stredoveku, svoje korene majú už v antike, v školách typu akadémia, lýceum a rétorické školy. Cieľom vzdelávania v starom Grécku bolo vychovať zdravých a silných občanov, schopných zúčastniť sa na správe štátu, chrániť štát proti nepriateľom a udržiavať v poslušnosti pracujúcich otrokov. Všetky výchovné zariadenia a prostriedky boli určené iba pre deti slobodných občanov, otrokom sa nevenovala nijaká výchovná a vzdelávacia starostlivosť. Ako ďalej Švecová (2000) uvádza v republikánskom Ríme boli všetky školy súkromné, delili sa na elementárne, gramatikov a rétorov. Cieľom výchovy bolo pripraviť dodatočný počet úradníkov pre vládnu správu, všetky školy sa pretransformovali na štátne učilišťa.

Súčasťou stredovekého školstva boli katechumenické, katechetické a kláštorné školy. Grécky človek bol svojou myslou orientovaný na radosti pozemského života (práca, zdravie, mladosť, rozkoš). V jeho protiklade vystupoval kresťan, ktorý bol vedený k naturalizmu na zemi, ale jeho hlavným cieľom bol vzdialený posmrtný život cez odriekanie a pokoru.

Vznik univerzít možno datovať od 12. stor., tvorili akademickú obec riadenú vlastnými zákonmi a predpismi. Keďže sa vyvinuli z kláštorných škôl, do 15. stor. boli cirkevnými inštitúciami. Väčšinou ich založil pápež alebo cisár ako všeobecné štúdium (studium generale), ktoré ale nie vždy pozostávalo z týchto 4 fakúlt: artistická (slobodné umenia, neskôr filozofia), lekárska, právnická, teologická. Univerzity sa definitívne vymanili zo závislosti cirkvi v 17. stor. s nástupom osvietenstva a priemyselnej revolúcie. Stali sa tak štátnymi inštitúciami. Latinčina bola postupne nahrádzaná národnými jazykmi. Zmenila sa forma výučby, rozvíjali sa semináre a laboratórne cvičenia, vznikla možnosť slobodného vedeckého bádania a práce učiteľov. Od konca 18. stor. vznikajú moderné univerzity, ktoré sa od historických odlišujú predovšetkým svojou organizačnou štruktúrou, boli vytvorené v rámci nich fakulty so špecializáciami na určité vedné oblasti, ako humanitné a prírodné vedy.

Reble (1995) ako univerzity na území Slovenska vzniknuté do konca druhej svetovej vojny uvádza: Universitas Istropolitana (Academia Istropolitana, r. 1465), Trnavská univerzita (r. 1635), Košická univerzita (r. 1657), Alžbetínska univerzita (r. 1912) a Univerzita Komenského (r. 1919, v r. 1939 - 1945 známa ako Slovenská univerzita).

Po vzniku 1. ČSR (r. 1918) došlo k prvému veľkému rozvoju vysokého školstva na Slovensku, potom postupne po 2. svetovej vojne. Prudký boom univerzít (aj takých, ktoré sú nimi len podľa názvu) bol zaznamenaný v 90. rokoch 20. storočia.

Predmetom hlavnej činnosti vysokých škôl, ako to vymedzuje príslušná legislatíva, je rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti, a tým prispievať k rozvoju vedomostnej spoločnosti. Ich hlavnou úlohou je poskytovanie vysokoškolského vzdelávania a tvorivé vedecké bádania alebo tvorivá umelecká činnosť.

1.1.2 Hodnotenie svetových univerzít

S projektom hodnotenia výskumu vysokých škôl sa začalo v r. 1980 vo Veľkej Británii. Cieľom nebolo len zvýšiť činnosť vysokých škôl voči širokej verejnosti, ale aj zmapovať ich vedecký výkon a porovnať ho navzájom so zahraničím. Zaujímavé nebolo istotne zistenie, že výsledky hodnotenia kvality sú priamo spojené aj s financovaním samotných škôl. Nielen vo Veľkej Británii ale aj v iných krajinách sa vytvoril nezávislý

system hodnotenia vysokých škôl, ktorý určuje ich poradie v rebríčku podľa vopred zvolených kritérií – ranking. (ARRA, 2005)

Akademické hodnotenie svetových univerzít (ARWU) bolo prvýkrát publikované v júni 2003 Centrom pre svetové univerzity a Inštitútom vysokoškolského vzdelania pri Shanghai Jiao Tong univerzite. Viac ako 1000 univerzít je aktuálne hodnotených každý rok, pričom 500 najlepších z nich je publikovaných na internetovej stránke.

V tab. č.2 udávame ukážku prehľadu najlepších svetových univerzít v r. 2009. Svetovou špičkou je americká prestížna univerzita Harvard, ktorú nasledujú Stanfordská univerzita a Univerzita Berkeley. V dvadsiatke najlepších univerzít okrem tých z USA sa umiestnili ešte dve britské univerzity (na 4. priečke Univerzita Cambridge a 10. Univerzita Oxford) a jedna japonská univerzita v Tokiu uzatvárajúca tento zoznam. Zastúpenie v rebríčku sto najkvalitnejších univerzít majú tieto krajiny: Švajčiarsko (23.), Kanada (27.), Francúzsko (40.), Dánsko (43.), Švédsko (50.), Nemecko (55.), Austrália (59.), Izrael (64.), Nórsko (65.), Fínsko (72.) a Rusko (77.).

Tab. č.2: Akademické hodnotenie vybraných svetových univerzít za rok 2009

Svet. poradie	Inštitúcia	Región	Reg. poradie	Krajina	Národné poradie	Celkové skóre
1.	Harvard University	Amerika	1	USA	1	100
2.	Stanford University	Amerika	2	USA	2	73,1
3.	University of California, Berkeley	Amerika	3	USA	3	71,0
4.	University of Cambridge	Európa	1	GB	1	70,2
5.	Massachusetts Institute of Technology	Amerika	4	USA	4	69,5
6.	California Institute of Technology	Amerika	5	USA	5	64,8
7.	Columbia University	Amerika	6	USA	6	61,7
8.	Princeton University	Amerika	7	USA	7	60,2
9.	University of Chicago	Amerika	8	USA	8	57,0
10.	University of Oxford	Európa	2	GB	2	56,3
11.	Yale University	Amerika	9	USA	9	55,2
12.	Cornell University	Amerika	10	USA	10	53,1

13.	University of California, Los Angeles	Amerika	11	USA	11	52,3
14.	University of California, San Diego	Amerika	12	USA	12	50,7
15.	University of Pennsylvania	Amerika	13	USA	13	49,3
16.	University of Washington	Amerika	14	USA	14	48,0
17.	University of Wisconsin - Madison	Amerika	15	USA	15	46,7
18.	University of California, San Francisco	Amerika	16	USA	16	45,9
19.	The Johns Hopkins University	Amerika	17	USA	17	45,2
20.	The University of Tokyo	Ázia/Pacifik	1	JPN	1	45,1
...						
23.	Swiss Federal Institute of Technology Zurich	Európa	4	SUI	1	43,6
27.	University of Toronto	Amerika	20	CAN	1	40,5
40.	Pierre and Marie Curie University – Paris 6	Európa	6	FRA	1	33,3
43.	University of Copenhagen	Európa	8	DEN	1	32,7
50.	Karolinska Institute	Európa	10	SWE	1	31,7
55.	University of Munich	Európa	14	GER	1	30,4
59.	The Australian National University	Ázia/Pacifik	3	AUS	1	29,6
64.	The Hebrew University of Jerusalem	Ázia/Pacifik	4	ISR	1	28,6
65.	University of Oslo	Európa	18	NOR	1	28,5
72.	University of Helsinki	Európa	21	FIN	1	27,7
77.	Moscow State University	Európa	24	RUS	1	26,9

Zdroj: spracované podľa Academic Ranking of World Universities

Z krajín Visegradskej štvorky sa medzi 500 najlepšimi univerzitami na svete umiestnila jedna česká, dve maďarské a dve poľské, ako je uvedené v tab. č.3. Najpriaznivejšie z nich obstála Univerzita Karlova v Prahe, ktorá bola zaradené medzi školy na 201.-302. mieste.

Tab. č.3: Akademické hodnotenie vybraných univerzít v rámci Visegrádskej štvorky za rok 2009

Svet. poradie	Inštitúcia	Región	Reg. poradie	Krajina	Národné poradie
201.-302.	Charles University in Prague	Európa	80.-125.	CZ	1
303.-401.	Eotvos Lorand University	Európa	126.-170.	HUN	1-2
303.-401.	Jagiellonian University	Európa	126.-170.	PL	1-2
303.-401.	University of Szeged	Európa	126.-170.	HUN	1-2
303.-401.	University of Warsaw	Európa	126.-170.	PL	1-2

Zdroj: spracované podľa Academic Ranking of World Universities

Univerzity sú zoradené na základe niekoľkých indikátorov akademického a výskumného výkonu. Tab. č.4 nám vysvetľuje 6 oblastí, ako nositeľov Nobelových cien a ďalších vedeckých ocenení, počet článkov a citácií v medzinárodných vedeckých periodikách. V každej z nich je najlepšia univerzita ohodnotená 100% a ostatné sa prepočítajú percentuálne vzhľadom na výsledok. (ARWU, Methodology, 18.12.2009).

Tab. č.4: Kritéria a váhy hodnotenia univerzít

Kritéria	Indikátor	Kód	Váha
Kvalita vzdelávania	Absolventi inštitúcie, ktorí získali Nobelovú cenu a vedecké ocenenia (medailu) v danom odbore	Alumni	10%
Kvalita fakulty	Pracovníci univerzity, ktorí sú nositelia Nobelovej ceny a vedeckých ocenení (medailí) v danom odbore	Award	20%
	Zhora uvedení (podľa rebríčka) výskumníci v 21 kategóriách	HiCi	20%
Vedecký výstup	Príspevky publikované v Nature & Science (pre inštitúcie špecializované v humanitných a sociálnych vedách)	N & S	20%
	Príspevky indexované v Science Citation Index-expanded a v Social Science Citation Index	PUB	20%
Výkon na osobu	Akademický výkon na osobu inštitúcie	PCP	10%
Celkovo			100%

Zdroj: spracované podľa Academic Ranking of World Universities

Na základe vyššie uvedených indikátorov si v tab. č.5 priblížime hodnotenie 10 najúspešnejších svetových škôl. Harvardská univerzita dosahuje v piatich kritériách maximálne skóre. Jedine pri akademickom výkone na osobu inštitúcie nedosiahla 100 bodov, ktoré prislúchajú Kalifornskému technologickému inštitútu.

Tab. č.5: Hodnotenie najlepších svetových univerzít podľa kritérií za rok 2009

Svet. poradie	Inštitúcia	Skóre v Alumni	Skóre v Award	Skóre v HiCi	Skóre v N & S	Skóre v PUB	Skóre v PCP
1.	Harvard University	100	100	100	100	100	74,8
2.	Snaford University	39	78,7	87,1	67,3	70,1	66,9
3.	University of California, Berkeley	67,4	77,1	68,4	71,1	69	53,2
4.	University of Cambridge	89,4	91,5	53,8	53,9	65,4	65,5
5.	Massachusetts Institute of Technology	71	80,6	65,7	67,9	62	54,4
6.	California Institute of Technology	51,5	69,1	57,1	66,2	47,7	100
7.	Columbia University	70,6	67,7	55,7	49,1	69,6	46,5
8.	Princeton University	57,8	85,2	61,6	41,5	54,7	61,4
9.	University of Chicago	65,8	84,3	49,7	38,6	51,6	41,8
10.	University of Oxford	57,6	57,9	48,9	49,8	66,1	45,7

Zdroj: Academic Ranking of World Universities

Ako vidíme v tab. č.6 jedine Univerzita v Szegede nemá doposiaľ žiadneho absolventa, ktorý by získal Nobelovu cenu alebo iné vedecké ocenenie. Ale iba na nej jedinej pôsobil nositeľ Nobelovej ceny. Bol ním uznávaný rektor Albert Szent-Györgyi, ktorý dané ocenenie získal v r. 1937 za oblasť fyziológie a medicíny. Zaoberal sa bunkovým dýchaním, objavil kyselinu fumarovú a niekoľko fáz Krebsového cyklu. Danú cenu získal za objavy týkajúce sa biologickej oxidácie v súvislosti s vitamínom C a katalýzou kyseliny fumarovej. (University of Szeged, 18.12.2009). Najvyššie hodnoty dosahujú školy v oblasti citácii v medzinárodných vedeckých periodikách.

Tab. č.6: Hodnotenie vybraných univerzít v rámci Visegradskej štvorky podľa kritérií za rok 2009

Svet. poradie	Inštitúcia	Skóre v Alumni	Skóre v Award	Skóre v HiCi	Skóre v N & S	Skóre v PUB	Skóre v PCP
201.-302.	Charles University in Prague	13,4	0	0	11,9	42,5	18,3
303.-401.	Eotvos Lorand University	17,3	0	10,3	9,1	23,4	13,7
303.-401.	Jagiellonian University	12,2	0	7,3	4,8	31,6	15,6
303.-401.	University of Szeged	0	15,5	7,3	4,7	23	13,4
303.-401.	University of Warsaw	18,9	0	0	7,8	26,4	21,8

Zdroj: Academic Ranking of World Universities

Veľmi zaujímavý prehľad nám ponúkajú tab. č.7 a 8, ktoré používajú geografické kritérium členenia. Na americkom kontinente Spojené štáty americké majú v top 500 univerzít celkovo 152 škôl, pričom v top 100 je ich až 55. Nasleduje Kanada s 22 univerzitami, v rámci prvej stovky sa umiestnili 4, Brazília so 6, Argentína a Mexiko zhodne s 1 školou. Chile uzatvára tento kontinent s 2 univerzitami. Zastúpenie európskych krajín je pomerne široké. Veľká Británia a Nemecko majú v tomto rebríčku rovnako 40 univerzít, do top 100 sa prebojovalo 11 britských a 5 nemeckých škôl. Medzi 100 najúspešnejších sa dostali ešte 3 z 23 francúzskych, 3 z 8 švajčiarskych, 3 z 11 švédskych, 2 z 12 holandských, 2 zo 4 dánskych, 1 zo 4 nórskech, 1 z 5 fínskych a 1 z 2 ruských škôl. Európske krajiny, ktorých školy sa neumiestnili v top 100 majú aj napriek tomu bohaté zastúpenie, konkrétne hovoríme o 21 talianskych, 7 belgických, 11 španielskych, 7 rakúskych, 3 írskych, 2 gréckych, 1 českej, 2 maďarských, 2 poľských, 2 portugalských, 1 slovinskej a 1 tureckej univerzite. Z regiónu Ázia a Pacifik majú v top 100 zastúpenie Japonsko s 5 z 31, Austrália s 3 zo 17 a Izrael s 1 zo 7 škôl. V zozname 500 najúspešnejších univerzít figuruje ešte 30 čínskych, 9 juhokórejských, 2 singapurské, 2 indické, 1 iránska a 1 univerzita zo Saudskej Arábie. Z 3 afrických škôl ani jedna nezískala umiestnenie v top 100, ale všetky 3 z nich sa nachádzajú v Juhoafrickej republike.

Tab. č.7: Prehľad univerzít podľa regiónu za rok 2009

Región	Top 20	Top 100	Top 200	Top 300	Top 400	Top 500
Amerika	17	59	99	134	162	184
Európa	2	32	79	125	170	208
Ázia/Pacifik	1	9	22	42	67	106
Afrika				1	2	3
Celkovo	20	100	200	302	401	501

Zdroj: Academic Ranking of World Universities

V rámci hodnotenia univerzít je pozoruhodné sledovať aj jeho vzťah k svetovému HDP a populácií vo svete. Z tab. č.8 by sme mohli potvrdiť istú závislosť medzi kvalitou univerzít a tvorbou hrubého domáceho produktu, čoho príkladom sú Spojené štáty americké so svojimi 23,6%. Menší vplyv, ale zase nie úplne nezanedbateľný, má aj interakcia medzi % svetovej populácie a HDP.

Tab. č.8: Percentuálne rozloženie špičkových univerzít podľa krajín s ich podielom na svetovej populácii a HDP

Krajina	% zo 100 najlepších	% z 500 najlepších	% z HDP	% z populácie
Spojené štáty americké	55,0%	30,3%	23,6%	4,5%
Veľká Británia	11,0%	8,0%	4,4%	0,9%
Nemecko	5,0%	8,0%	6,1%	1,2%
Japonsko	5,0%	6,2%	8,2%	1,9%
Kanada	4,0%	4,4%	2,3%	0,5%
Francúzsko	3,0%	4,6%	4,7%	0,9%
Austrália	3,0%	3,4%	1,7%	0,3%
Švédsko	3,0%	2,2%	0,8%	0,1%
Švajčiarsko	3,0%	1,6%	0,8%	0,1%
Holandsko	2,0%	2,4%	1,4%	0,2%
Dánsko	2,0%	0,8%	0,6%	0,1%
Izrael	1,0%	1,4%	0,3%	0,1%
Fínsko	1,0%	1,0%	0,5%	0,1%
Nórsko	1,0%	0,8%	0,7%	0,1%

Rusko	1,0%	0,4%	2,7%	2,1%
Čína		6,0%	6,4%	19,8%
Taliansko		4,2%	3,8%	0,9%
Španielsko		2,2%	2,7%	0,7%
Južná Kórea		1,8%	1,5%	0,7%
Rakúsko		1,4%	0,7%	0,1%
Belgicko		1,4%	0,8%	0,2%
Brazília		1,2%	2,7%	2,9%
Nový Zéland		1,0%	0,2%	0,1%
Írsko		0,6%	0,5%	0,1%
Juhoafrická republika		0,6%	0,5%	0,7%
Čile		0,4%	0,3%	0,3%
Grécko		0,4%	0,6%	0,2%
Maďarsko		0,4%	0,3%	0,1%
India		0,4%	2,0%	17,0%
Poľsko		0,4%	0,9%	0,6%
Portugalsko		0,4%	0,4%	0,2%
Singapur		0,4%	0,3%	0,1%
Argentína		0,2%	0,5%	0,6%
Česká republika		0,2%	0,4%	0,2%
Irán		0,2%	0,6%	1,1%
Mexiko		0,2%	1,8%	1,6%
Saudská Arábia		0,2%	0,8%	0,4%
Slovinsko		0,2%	0,1%	0,03%
Turecko		0,2%	1,3%	1,1%

Zdroj: World Bank. GDP (2008) and Population (2008)

Ako sme sa mohli presvedčiť ani jedna slovenská univerzita sa nedostala medzi 500 najlepších na svete.

1.1.3 Klasifikácia vysokých škôl na Slovensku

Zákon č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách vymedzuje *verejné, štátne a súkromné* vysoké školy so sídlom na území Slovenskej republiky.

V súčasnosti pôsobí na Slovensku 20 verejných vysokých škôl univerzitného typu, 3 štátne vysoké školy, 10 súkromných vysokých škôl a niekoľko zahraničných vysokých škôl, aj keď tie je komplikované presne evidovať.

Verejná vysoká škola je verejnoprávna a samosprávna inštitúcia, ktorá sa môže členiť na fakulty; iné pedagogické, výskumné, vývojové, umelecké, hospodársko-správne, informačné pracoviská a účelové zariadenia.

Na základe výsledkov akreditačnej komisie bolo pôvodne na Slovensku ponechaných 6 univerzít, ako to dokumentuje aj tab. č.9. Tento štatút si obhájili Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach, Univerzita Komenského v Bratislave, Technická univerzita vo Zvolene, Slovenská technická univerzita v Bratislave, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Technická univerzita v Košiciach. K tejto elite by sa v najbližšom čase mali pripojiť aj vysoké školy, ktoré nespĺnili jedno kritérium, a to 20 študentov na jedného profesora, docenta, vedeckého pracovníka alebo učiteľa s hodnosťou PhD. Týka sa to Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Ekonomickej univerzity v Bratislave, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Žilinskej univerzity, ktorá už získala štatút univerzity 10.12.2009 od ministra školstva. (Hospodárske noviny, 24.8.2009)

Tab. č.9: Verejné vysoké školy

1.	Univerzita Komenského v Bratislava	27.6.1919	zostáva univerzitnou vysokou školou
2.	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	1.1.1959	zostáva univerzitnou vysokou školou
3.	Prešovská univerzita v Prešove	1.1.1997	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
4.	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave	27.7.1997	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
5.	Univerzita veterinárneho lekárstva v Košiciach	16.12.1949	zostáva univerzitnou vysokou školou
6.	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	12.12.1992	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít

7.	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici	1.7.1992	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít
8.	Trnavská univerzita v Trnave	1.7.1992	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
9.	Slovenská technická univerzita v Bratislave	25.6.1937	zostáva univerzitnou vysokou školou
10.	Technická univerzita v Košiciach	8.7.1952	zostáva univerzitnou vysokou školou
11.	Žilinská univerzita v Žiline	1.10.1953	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít 10.12.2009 minister školstva potvrdil akreditáciu Žilinskej univerzity
12.	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	1.7.1997	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
13.	Ekonomická univerzita v Bratislave	1.10.1940	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít
14.	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	1.1.1946	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít
15.	Technická univerzita vo Zvolene	25.4.1946	zostáva univerzitnou vysokou školou
16.	Vysoká škola múzických umení v Bratislave	9.6.1949	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
17.	Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave	9.6.1949	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
18.	Akadémia umení v Banskej Bystrici	7.1.1997	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
19.	Katolícka univerzita v Ružomberku	1.7.2000	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
20.	Univerzita J. Selyeho	1.1.2004	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia

Zdroj: spracované podľa Ústavu informácií a prognóz školstva, Ministerstva školstva Slovenskej republiky

Medzi *štátne vysoké školy*, ktoré zachytáva tab. č.10, zákon zaraďuje vojenské, policajné a zdravotnícke.

Vojenské vysoké školy navštevujú študenti, ktorí vykonávajú štátnu službu profesionálnych vojakov ozbrojených síl SR, ako aj študenti, ktorí sú v služobnom pomere podľa osobitného predpisu upravujúceho služobný pomer príslušníka bezpečnostných zborov ale aj študenti vojenských vysokých škôl so sídlom v zahraničí. Policajné vysoké školy pripravujú odborníkov

predovšetkým pre Policajný zbor. Zdravotnícke vysoké školy vzdelávajú, študentov, ktorí sa pripravujú pre jednotlivé kategórie zdravotníckych pracovníkov.

Tab. č.10: Štátne vysoké školy

1.	Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši	1.1.1973	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
2.	Akadémia Policajného zboru v Bratislave	1.10.1992	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
3.	Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave	1.9.2002	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia

Zdroj: spracované podľa Ústavu informácií a prognóz školstva, Ministerstva školstva Slovenskej republiky

Na Slovensku je už pomerne široké zastúpenie aj *súkromných vysokých škôl*, uvedených v tab. č. 11, ktoré sú právnickými osobami so sídlom v Slovenskej republike alebo so sídlom na území členského štátu. Zriadené alebo založené boli na vzdelávanie a výskum na základe štátneho súhlasu, ktoré vláde predkladá ministerstvo.

Tab. č.11: Súkromné vysoké školy

1.	Vysoká škola manažmentu v Trenčíne	1.12.1999	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
2.	Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, n. o.	24.9.2003	navrhnutá na preradenie do kategórie univerzít
3.	Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave	10.4.2004	navrhnutá na preradenie do kategórie odborné vysoké školy
4.	Bratislavská vysoká škola práva	14.7.2004	navrhnutá na preradenie do kategórie vysoké školy bez zaradenia
5.	Vysoká škola v Sládkovičove	31.5.2005	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená
6.	Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove	24.8.2005	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená
7.	Stredoeurópska vysoká škola v Skalici	30.11.2005	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená

8.	Dubnický technologický inštitút v Dubnici nad Váhom	1.3.2006	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená
9.	Bratislavská medzinárodná škola liberálnych štúdií	1.7.2006	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená
10.	Vysoká škola bezpečnostného manažérstva v Košiciach	7.7.2006	komplexná akreditácia doposiaľ nebola ukončená

Zdroj: spracované podľa Ústavu informácií a prognóz školstva, Ministerstva školstva Slovenskej republiky

Zákon č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách vymedzuje ako vysokú školu aj *zahraničné vysoké školy* so sídlom na území členského štátu Európskej únie mimo územia Slovenskej republiky alebo štátov, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore a švajčiarskej konfederácie. Tab. č. 12 nám zachytáva zahraničné vysoké školy pôsobiace na našom území. Daný zoznam nemusí byť kompletný, keďže náš zákon nepozná pojem pobočka ani detašované pracovisko, pozná iba označenie pracovisko mimo sídla univerzity.

V súčasnosti Akreditačná komisia nemá dosah na pobočky českých vysokých škôl na našom území, rovnako nie sú kontrolované ani detašované pracoviská slovenských škôl v Českej republike. Zo stránok Ministerstva školstva SR je možné čiastočne vyčítať, že u našich západných susedov majú pobočky 4 školy zo Slovenska, a to: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, Bratislavská vysoká škola práva, Vysoká škola v Sládkovičove a Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove.

Tab. č.12: Zahraničné vysoké školy

1.	Bankovní institut vysoká škola Praha, a.s. (sídlo v Českej republike)	14.6.1999
2.	Vysoká škola medzinárodných a verejných vzťahů Praha, o. p. s. (sídlo v Českej republike)	24.4.2004
3.	Vysoká škola logistiky Přerov, o. p. (sídlo v Českej republike)	
4.	Univerzita Palackého v Olomouci (sídlo v Českej republike)	

Zdroj: spracované podľa Ústavu informácií a prognóz školstva, Ministerstva školstva Slovenskej republiky

K decembru 2009 je ponúknutá nasledovná bilancia vysokých škôl na Slovensku: 7 univerzít, 1 odborná vysoká škola a zvyšné patria do kategórie vysoké školy bez zaradenia.

Aký bude celkový počet univerzít pôsobiacich na Slovensku je v dnešných dňoch ešte neuzatvoreným problémom, keďže vysoké školy majú podľa zákona k dispozícii jeden rok na odstránenie nedostatkov, kvôli ktorým nespĺňali kritéria pre zaradenie do siete univerzít.

1.2 Neziskový súkromný sektor

Organizácie v tomto sektore sa chápu ako verejnoprospešné organizácie, ktoré nie sú orientované za účelom dosiahnutia zisku (podnikateľsky), a ich možný prebytok hospodárenia nesmie byť použitý na súkromné účely.

Legislatíva SR ustanovuje tieto právne formy neziskových organizácií, ktoré majú postavenie právnickej osoby, svojho zriaďovateľa, podliehajú registrácii na miestach určených zákonom:

- *občianske združenia,*
 - *nadácie,*
 - *neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby,*
 - *neinvestičné fondy,*
- (tieto subjekty boli zahrnuté v rámci výskumu vid' kapitola 2)

a ďalej tu patria:

- *záujmové združenia právnických osôb,*
- *organizácie s medzinárodným prvkom,*
- *politické strany a politické hnutia,*
- *náboženské organizácie,*
- *obce.*

Presná evidencia o počte a štruktúre neziskových organizácií absentuje aj v prehľadoch Štatistického úradu SR. Tab. č.13 poskytuje údaje získané z elektronických stránok Ministerstva vnútra SR, sekcie verejnej správy, ktorá vedie registre, evidenciu a zoznamy jednotlivých foriem neziskových organizácií. Problémom je aj zistenie, ktoré organizácie sú ešte aktívne. Niektoré stránky krajských štatistických úradov majú spracované údaje o percentuálnom podiele všetkých neziskových organizácií v rámci ekonomickej štruktúry kraja. Ako vidíme z tabuľky v každom samosprávnom kraji došlo k nárastu vybraných právnych foriem neziskových organizácií.

Tab. č.13: Štruktúra vybraných právnych foriem neziskových organizácií v Slovenskej republike

Kraj	Rok	Občianske združenie	Nadácia	Neziskový fond	Nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné práce
Bratislavský	2006	5 888	166	152	161
	2008	7 299	272	161	247
Trnavský	2006	2 156	26	43	64
	2008	2 656	41	41	106
Trenčiansky	2006	2 079	17	24	83
	2008	2 520	26	29	128
Nitriansky	2006	2 577	26	83	164
	2008	3 145	40	84	262
Žilinský	2006	2 702	16	59	100
	2008	3 217	39	73	154
Banskobystrický	2006	3 196	18	33	162
	2008	3 921	35	32	249
Prešovský	2006	2 838	16	52	97
	2008	3 433	38	53	218
Košický	2006	2 947	34	60	188
	2008	3 618	61	57	314
Spolu	2006	24 383	319	506	1 019
	2008	29 809	552	530	1 678

Zdroj: Halásová, 2009, s. 11 - 12

Veľmi rozšíreným na Slovensku je zapájanie sa občanov do dobrovoľníckych aktivít, ktoré sa v sledovaných rokoch pohybuje od 13 do 46% populácie, ako uvádza aj tab. č.14. Štatistický úrad SR nepozná pojem dobrovoľnícke organizácie, dokáže iba identifikovať počet organizácií, v ktorých dobrovoľníci v danom roku pracovali. V 1179 organizáciách na Slovensku v

r. 2007 sa angažovalo 286 741 dobrovoľníkov, ktorí odpracovali celkovo 24,7 mil. dobrovoľníckych hodín.

Tab. č.14: Priemerný evidenčný počet zamestnancov a dobrovoľníkov vo vybraných neziskových organizáciách na Slovensku

Rok	Právna forma							
	Nadácia		Neinvestičný fond		Nezisková organizácia		Združenie (zväz, spolok)	
2000	487	2,52%	15	0,08%	271	1,40%	12313	63,80%
2001	335	2,02%	24	0,14%	292	1,76%	9505	57,28%
2002	594	3,57%	88	0,53%	1225	7,35%	7562	45,39%
2003	176	0,98%	96	0,53%	1303	7,22%	5465	30,29%
2004	128	0,64%	9	0,04%	1403	7,01%	7140	35,67%
2005	208	0,61%	582	1,71%	16899	49,61%	8327	24,44%
2006	175	0,52%	39	0,11%	20517	60,39%	6148	18,10%
2007	159	0,44%	17	0,05%	17501	48,76%	9294	25,90%

Zdroj: Brozmanová Gregorová, Marček, Mračková, 2009

V nasledujúcej podkapitolách si stručne definujeme vybrané právne formy neziskových organizácií.

1.2.1 Občianske združenia

Podmienky vzniku a právneho postavenia občianskych združení upravuje zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Občania môžu zakladať spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie a združovať sa v nich. Členmi združenia môžu byť aj právnické osoby.

1.2.2 Nadácia

Nadácia je účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu. Zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov upravuje postavenie a právne pomery nadácií a vytváranie nadačných fondov.

Verejnoprospešným účelom sa rozumie podľa zákona č. 34/2002 Z.z. o nadáciách najmä rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt,

realizácia a ochrana ľudských práv alebo iných humanitných cieľov, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných hodnôt, ochrana zdravia, ochrana práv detí a mládeže, rozvoj vedy, vzdelania, telovýchovy a plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

1.2.3 Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby

V zákone č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení zákona č. 35/2002 Z.z. upravujúceho založenie, vznik, zrušenie, zánik, postavenie orgánov a hospodárenie neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby je definovaná *nezisková organizácia* ako právnická osoba, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby za vopred určených a pre všetkých užívateľov rovnakých podmienok a ktorej zisk sa nesmie použiť v prospech zakladateľov, členov orgánov ani jej zamestnancov, ale sa musí použiť v celom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb.

Všeobecne prospešné služby sú najmä podľa zákona č. 213/1997 Z.z.

o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov:

- poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,
- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

1.2.4 Neinvestičné fondy

Zriadenie, vznik, zrušenie, zánik a hospodárenie neinvestičných fondov upravuje zákon č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch v znení neskorších predpisov, kde *fond* je neziskovou právnickou osobou, ktorá združuje peňažné prostriedky určené na podporu plnenia všeobecne

prospešného účelu alebo individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo pre skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života, alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou. Fond môže byť zriadený fyzickou osobou alebo právnickou osobou.

2 Prieskum vzájomnej spolupráce neziskových organizácií s univerzitami

V rámci analytickej časti nášho príspevku sme sa snažili identifikovať, či existuje nejaká spolupráca s univerzitami vyvíjaná zo strany neziskových organizácií ako prvotného iniciátora a ak áno, na akej úrovni.

Naším pôvodným zámerom bolo preskúmať pomocou dotazníkového prieskumu neziskové organizácie pôsobiace v Košickom samosprávnom kraji. Naše priestorové vymedzenie sme neskôr zúžili iba na mesto Košice, keďže sme sa stretli s veľkou neochotou neziskových organizácií podieľať sa na výskume ako aj s nemožnosťou kontaktovať sa s danou inštitúciou na uvedenej adrese svojho sídla. Z rozoslaných a kontaktovaných 100 organizácií sme mali 5% úspešnosť. Preto v nasledujúcej časti zhrnieme nami získané najdôležitejšie zistenia týkajúce sa vzájomnej kooperácie neziskových organizácií s univerzitami (vysokými školami), popr. jej fakultami.

Tab. č.15 nám predkladá zistené základné údaje o neinvestičných fondov, informácie o súčasnom a budúcom stave nožnej spolupráce s vysokými školami (fakultami).

Tab. č.15: Prieskum medzi vybranými neinvestičnými fondmi

Názov organizácie	Fond zdravia mesta Košice, n.f.	Neinvestičný fond pre rozvoj úrazovej chirurgie
Oblasť pôsobenia	životné prostredie, vzdelávanie, šport, podpora detí a mládeže	zdravotníctvo
Úroveň pôsobenia	národná	regionálna
Počet rokov existencie	11 - 15	6 - 10
Internetová stránka	áno	nie

Súčasný stav spolupráce neziskových organizácií a univerzity		
V interných dokumentoch týkajúcich sa strategického rozvoja organizácie existuje aj zámer o spolupráci s univerzitou	nie	nie
Oslovila Vaša organizácia univerzitu s ponukou o spoluprácu?	áno, spolupráca do 1 roka	nie
Boli ste ako nezisková organizácia oslovená univerzitou so žiadosťou o partnerskú spoluprácu?	nie	nie
Obsahuje Vaša internetová stránka informácie o vzájomnej spolupráci Vašej organizácie s univerzitou na spoločne realizovaných projektoch?	nie	neexistencia stránky www
Budúci stav možnej spolupráce neziskových organizácií a univerzity		
Prekážka spolupráce Vašej organizácie s univerzitou	nedostatok zdrojov (ľudské, finančné, materiálne..) na strane neziskovej organizácie	nedostatok informácií o univerzite
Spolupráca s univerzitou bude pre Vašu organizáciu	prínosom - tvorba projektov, poradenstvo, konzultácie	prínosom - pre rozvoj vlastnej organizácie
Čo konkrétne ako nezisková organizácia môžete ponúknuť univerzite pri spolupráci s ňou?	know-how, skúsenosti, informácie poradenstvo projekty	know-how, skúsenosti, informácie
Čo konkrétne si viete predstaviť, že by Vám univerzita mohla pri vzájomnej spolupráci ponúknuť?	imidž poradenstvo projekty	know-how, skúsenosti, informácie
Uveďte, s ktorou univerzitou by ste si vedeli predstaviť spoluprácu, v akej oblasti a v akej frekvencii	Univerzita P. J. Šafárika tvorba projektov, poradenstvo, konzultácie, lepší imidž obidvoch organizácií sporadická	Univerzita P. J. Šafárika lepší imidž obidvoch organizácií sporadická

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. č.16 nám ponúka zistené základné údaje o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby, informácie o súčasnom a budúcom stave možnej spolupráce s vysokými školami (fakultami).

Tab. č.16: Prieskum medzi vybranými neziskovými organizáciami poskytujúcimi všeobecne prospešné služby

Názov organizácie	KARDIOPROGRAM, n.o.	Agentúra regionálneho rozvoja
Oblasť pôsobenia	zdravotníctvo, vzdelávanie	regionálny rozvoj
Úroveň pôsobenia	úroveň komunity	regionálna
Počet rokov existencie	do 5 rokov	6 - 10
Internetová stránka	nie	áno
Súčasný stav spolupráce neziskových organizácií a univerzity		
V interných dokumentoch týkajúcich sa strategického rozvoja organizácie existuje aj zámer o spolupráci s univerzitou	áno	nie
Oslovila Vaša organizácia univerzitu s ponukou o spoluprácu?	nie	áno, spolupráca do 1 roka
Boli ste ako nezisková organizácia oslovená univerzitou so žiadosťou o partnerskú spoluprácu?	nie	Technická univerzita v oblasti tvorby projektov pravidelná
Obsahuje Vaša internetová stránka informácie o vzájomnej spolupráci Vašej organizácie s univerzitou na spoločne realizovaných projektoch?	nie	áno stručná informácia o spolupráci odkaz na stránku univerzity
Budúci stav možnej spolupráce neziskových organizácií a univerzity		
Prekážka spolupráce Vašej organizácie s univerzitou	nedostatok zdrojov (ľudské, finančné, materiálne..) na strane neziskovej organizácie	
Spolupráca s univerzitou bude pre Vašu organizáciu	prínosom - bližšie nešpecifikovaný	prínosom - bližšie nešpecifikovaný
Čo konkrétne ako nezisková organizácia môžete ponúknuť univerzite pri spolupráci s ňou?	projekty poskytovanie vlastného špecifického produktu (služby) poskytovanie propagačných materiálov	know-how, skúsenosti, informácie
Čo konkrétne si viete predstaviť,	projekty	know-how, skúsenosti,

že by Vám univerzita mohla pri vzájomnej spolupráci ponúknuť?	poskytovanie vlastného špecifického produktu (služby) poskytovanie propagačných materiálov	informácie projekty
Uveďte, s ktorou univerzitou by ste si vedeli predstaviť spoluprácu, v akej oblasti a v akej frekvencii	Univerzita P. J. Šafárika v hlavnej oblasti predmetu činnosti - vzdelávacie programy pre obyvateľstvo, propagácia zdravého životného štýlu a pod. sporadická	Technická univerzita v Košiciach tvorba projektov pravidelná

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. č.17 nám zaznamenáva zistené základné údaje o občianskom združení, informácie o súčasnom a budúcom stave možnej spolupráce s vysokými školami (fakultami).

Tab. č.17: Prieskum medzi vybranými neziskovými organizáciami poskytujúcimi všeobecne prospešné služby

Názov organizácie	CASSOVET 24
Oblasť pôsobenia	zdravotníctvo
Úroveň pôsobenia	krajská
Počet rokov existencie	do 5 rokov
Internetová stránka	nie
Súčasný stav spolupráce neziskovej organizácie a univerzity	
V interných dokumentoch týkajúcich sa strategického rozvoja organizácie existuje aj zámer o spolupráci s univerzitou	nie
Oslovila Vaša organizácia univerzitu s ponukou o spoluprácu?	nie
Boli ste ako nezisková organizácia oslovená univerzitou so žiadosťou o partnerskú spoluprácu?	nie
Obsahuje Vaša internetová stránka informácie o vzájomnej spolupráci Vašej organizácie s univerzitou na spoločne realizovaných projektoch?	neexistencia www stránky
Budúci stav možnej spolupráce neziskovej organizácie a univerzity	
Prekážka spolupráce Vašej organizácie s univerzitou	organizácia v spolupráci nevidí

	žiaden zmysel
Spolupráca s univerzitou bude pre Vašu organizáciu	organizácia v tom nevidí zmysel, nepotrebuje to
Čo konkrétne ako nezisková organizácia môžete ponúknuť univerzite pri spolupráci s ňou?	
Čo konkrétne si viete predstaviť, že by Vám univerzita mohla pri vzájomnej spolupráci ponúknuť?	
Uveďte, s ktorou univerzitou by ste si vedeli predstaviť spoluprácu, v akej oblasti a v akej frekvencii	

Zdroj: vlastné spracovanie

Z realizovaného prieskumu možno vyvodit' stručné závery, že tak ako existujú neziskové organizácie, ktoré vznikajú s konkrétnym úmyslom vzájomnej spolupráce s univerzitou a udržiavajú s ňou nejaký vzťah alebo dokonca vznikajú vďaka jej iniciatíve, poznáme aj neziskové organizácie, ktoré si myslia, že nepotrebujú žiadnu kooperáciu s vysokou školou, nevidia v tom zmysel alebo dokonca to považujú za záťaž. Najčastejšie uvádzanými prekážkami na strane non-profit organizácií, ktoré bránia vzájomnej spolupráci sú nedostatočné informácie o univerzite a nedostatok zdrojov (ľudských, finančných, materiálnych..) na strane samotnej organizácie. Nedostatkom je, že interné dokumenty týkajúce sa strategického rozvoja neziskovej organizácie vo väčšine neobsahujú zámer o spolupráci s univerzitou, a teda pri samotnom zakladaní organizácie o tom ani neuvažujú, čo je na škodu vecí. Ak sa aj v niektorých prípadoch objavila kooperácia non-profit organizácie s univerzitou, tak iniciatívu musela vyvinúť samotná organizácia, čo je pochopiteľné. Iba v ojedinelých prípadoch bola sama oslovená o vzájomnú spoluprácu zo strany vysokej školy. Môže to byť samozrejme spôsobené aj nedostatočnou propagáciou daných organizácií. Najčastejšou formou spolupráce nielen v súčasnosti ale aj v budúcnosti bola uvádzaná tvorba projektov, lepší imidž oboch organizácií, poradenstvo, konzultácie ale aj pôsobenie v hlavnej oblasti predmetu činnosti organizácie ako napr. vzdelávacie programy pre obyvateľstvo. Väčšina respondentov uvádzala, že by v budúcnosti uvítala sporadickú formu spolupráce, iba v ojedinelých prípadoch by išlo o pravidelnosť.

Záver

Známe sú tvrdenia autora výskumu Dynamické sily kapitalistického rozvoja, Arthura Maddisona, ktorý tvrdí, že: „*vysoká úroveň ľudského kapitálu v ekonomike, ktorá je spojená s dobre rozvinutým systémom vysokoškolského vzdelávania v krajine, zvyčajne vysoko koreluje s vysokou úrovňou ekonomického a sociálneho rastu.*“

Na základe príspevku môžeme konštatovať, že vzdelanie neovplyvňuje len zamestnanosť a príjmy obyvateľstva v súvislosti s tvorbou HDP, ale že jedine investovanie do vzdelania zabezpečia, že naše poznatky, ktoré prinášajú výnosy, nikdy neskrachujú. Univerzita vždy bola centrom výchovy, osvety a vedeckého bádania.

Aj samotné neziskové organizácie by mali v dnešnej dobe viac prehodnotiť možnú spoluprácu s týmito vysokoškolskými inštitúciami, vďaka čomu by boli získať synergický efekt vyplývajúci zo vzájomnej kooperácie.

Príspevok je súčasťou riešenia projektu VEGA č. 1/4639/07: „Úloha a postavenie univerzít pri budovaní regionálnych sietí ako predpokladu regionálneho rozvoja“.

Zoznam použitej literatúry:

1. Academic Ranking of World Universities. [online] <http://www.arwu.org/> citované 18.12.2009
2. ARRA. 2005. *Hodnotenie verejných vysokých škôl a ich fakúlt*. Bratislava: ARRA, 2005. s. 144
3. BROZMANOVÁ GREGOROVÁ, A. - MARČEK, E. - MRAČKOVÁ, A. 2009. *Analýza dobrovoľníctva na Slovensku*. PDCS, o.z. - PANET, 2009 s. 92
4. HAJKO, V. 1982. *Encyklopédia Slovenska VI. zväzok T-Ž*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, VEDA, 1982
5. HALÁSOVÁ, G. 2009. *Rozvoj tretieho sektora na Slovensku: možnosti a obmedzenia*. bakalárska práca. UPJŠ, FVS. 2009. s. 45
6. LIPICKIJ, V. Vzdelanie je najlepšia investícia. In: *Hospodárske noviny*. 11.12.2009 [online] <http://hnonline.sk/nazory/c1-39432210-vzdelanie-je-najlepsia-investicia> citované 18.12.2009
7. Ministerstvo školstva Slovenskej republiky. *Vysoké školy v Slovenskej republike*. [online]

5.12.2009

8. OCHRANA, F. 2003. *Veřejná volba a řízení veřejných výdajů*. Praha: Ekopress, 2003. s. 184. ISBN 80-86119-71-8
9. REBLE, A. 1995. *Dejiny pedagogiky*. 1.vyd. Bratislava: SPN, 1995. s.294. ISBN 80-08-02011-3
10. REKTOŘÍK, J. 2001. *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ekopress, 2001. s.177. ISBN 80-86119-41-6
11. STIGLITZ, J. E. 1997. *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Grada Publishing. 1997. s. 661. ISBN 80-7169-454-1
12. STRECKOVÁ, Y. – MALÝ, I. et al. 1998. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha: Computer press. 1998. s. 214. ISBN 80-7226-112-6
13. ŠVECOVÁ, V. 2000. *Základy pedagogiky*. 2. vyd. Košice: TU v Košiciach. 2000. s.142. ISBN 80-7099-483-5
14. Štatút univerzity chce Mikolaj pre ďalších päť škôl. In: *Hospodárske noviny*. 24.8.2009 [online] <http://hnonline.sk/c1-38135830-statut-univerzity-chce-mikolaj-pre-dalsich-pat-skol-b-font-color-ff9900-video-font-b> citované 10.12.2009
15. University of Szeged. Albert Szent- Györgyi. [online] http://www.szote.u-szeged.hu/angoltit/?q=prof_albert_szent-gyorgyi citované 18.12.2009
16. Ústav informácií a prognóz školstva. Vysoké školy. [online] <http://www.uips.sk/vysoke-skoly/> citované 5.12.2009
17. Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov
18. Zákon č. 147/1997 Z.z. o neinvestičných fondoch v znení neskorších predpisov
19. Zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov
20. Zákon č. 34/2002 Z. z o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov
21. Zákon č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
22. Zákon č. 213/1997 Z.z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov

Adresa pracoviska autorov:

Ing. Peter Čisárik, Ing. Kristína Guzyová
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika - Fakulta verejnej správy
Katedra ekonomiky a riadenia verejnej správy
Popradská 66
041 32 Košice
e-mail: peter.cisarik@upjs.sk
kristina.guzyova@upjs.sk